

JÓ GAZDA MÓDJÁRA – KÜZDVE A SORSDÖNTŐ IDŐJÁRÁSSAL ...

Napjainkban a szántóföldi termesztés az egyik legnagyobb kihívást jelenti; szárazság, özönvíz, mindkettőből volt elég és **ELÉG VOLT!** Egyik jön a másik után, védekezni ellenük csaknem a lehetetlennel egyenlő, de mit okoz mindez az élelmiszer ellátásban, látjuk-e, értjük-e a szélsőséges időjárás hosszú távú következményeit?

Az Árpád-Agrár Zrt. igen nagy területeken gazdálkodik, adott a szakmai háttér és tudás, a technikai és technológiai megoldásokat is bevetik a cégcsoport munkatársai, védekeznek az aszály és a lezúduló csapadék, a kártevők ellen és hisznek abban, hogy a húzóágazatnak van jövője. Nem csoda, hiszen a legfontosabb élelmiszeripari alapanyagok termelői, előállítói és a piac fontos szereplői is egyben.

Kovács György elnök-vezérigazgató helyettessel és **Hegedűs Gábor** növénytermesztési igazgató helyettessel látogattunk ki a kenyeret adó földekre, ahol ott jártunkkor már csendesülni látszott a vihar, ami percek alatt megváltoztathatja az emberiség biztonságos élet és létfenntartásának feltételeit.

Szemünk előtt búzatábla, távolban a felhők és csak kérni tudjuk a Teremtőt, hogy áldást adjon rá és teremjen búza, hogy friss, finom magyar kenyeret fogyaszthassunk!

Elsőként **Kovács György** vezérigazgató helyettessel beszélgettünk, aki a 40 év alatt, ha esett, ha fújt a földeken volt...

Az őszi búzával, árpával, káposztarepcével kezdődik a szezon és augusztustól, egészen decemberig nem volt csapadék. Pl. az elvetett káposztarepce, ami 270 ha volt, az sajnos nem kelt ki.

Ez mekkora veszteséget jelentett?

Ennek a talajmunkái, a vetőmag 50 000 Ft./ha, azaz 13,5 millió Ft veszteségről beszélhetünk.

Egyáltalán lehetséges megelőzni ezeket a veszteségeket, ezeknek a kihívásoknak hogyan lehetséges megfelelni?

A szárazságot, az aszályt csak egyféleképpen lehet kivédeni úgy, hogy öntözünk, de ez a káposztarepce nem olyan helyen volt elvetve, ahol lehetőség lett volna öntözni.

Reménykedtünk az egész őszy folyamán, hogy majd csak kap annyi csapadékot, hogy kicsírázik, de sajnos ez nem következett be. Így tavasszal újra kellett művelni a területet és újravetni. Ugyan ez történt a búza és az árpa esetében, majd a december közepén esett annyi hó, ami elolvadt és kapott annyi nedvességet a talaj, hogy kicsíráztak a magvak, tavasszal növekedésnek indult. Sajnos azonban az aszály tovább folytatódott, mert csapadék egészen május elejéig nem volt. Nem bokrosodott a búza, ami egy csodálatos növény, tehát sokkal kevesebb kalászra lehet számolni annál, mint ami optimális lenne. Ezzel együtt úgy gondolom, hogy az elvárthoz képest, 2/3 termés lesz.

Összesen hány hektáron történik a szántóföldi, szabadföldi termesztés, milyen növényekről van szó, miből és mennyi van, az időjárási viszonyok mit és hogyan érintenek?

Célcsoport szinten 2000 ha kalászosunk (árpa, búza), 50 ha zöldborsó, 50 hibrid kukorica van, reménykedjünk, hogy lesz 200 ha csemege kukorica, szójából is nagyságrendileg 200 ha, lucernából 180, 600 ha napraforgó, 1300 árukukorica és 100 ha olajretek.

Szárazság esetén minden területen lehetséges öntözni, technikailag ez megoldott?

A konzervipari növényeket, mint a zöldborsó és a csemegekukorica, ma már csak olyan helyre vetjük el, ahol öntözni lehet, hiszen ezek a konzervgyár számára betervezett mennyiségek, naprakészen szükséges betakarítani és a szerződésben foglaltaknak meg kell felelni. Itt minden ütemezve van, a vetés, a fajta és a tenyészidő is, hogy folyamatos legyen a betakarítás, több hónapon keresztül.

Az öntözés nálunk kétféle módon történik, nagyobb felületeket a lineár és a center-pivot öntözéssel, egyéb esetekben pedig telepíthető, kisebb berendezésekkel, vízágyúkkal, tömlős, csévézős technikával oldjuk meg. Ezek folyamatos emberi felügyeletet igényelnek (indítás, leállítás, üzem közbeni beavatkozás, karbantartás), pl. a tömlős berendezéseket menetközben telepíteni szükséges.

Kardinális problémát jelent és okoz az is, amikor a növények vízben állnak, vagy úsznak, a májusi esőzések idején megtapasztalhattuk ezt is. Ez ellen hogyan lehetséges védekezni?

Május folyamán csaknem 150 mm csapadék esett, 16 napon keresztül folyamatosan esett.

Ez azt jelenti, hogy nem is lehetett rámenni a földekre?

Igen, amikor esik, nem tudunk az ütemterv szerint haladni, minden csúszik e miatt. Amit most kellene vetnünk, azt nem lehet, pl. a csemegekukoricát. A legnagyobb gondot a növényvédelmi munkálatok elmaradása okozza, a gyomirtás és a kórokozók elleni védekezés és ezt még egy másik tényező is befolyásolja, a szél erőssége, ezekben vagyunk lemaradásban.

Hegedűs Gábor, növénytermesztési igazgató-helyettes, növényvédelmi szakirányító éppen azt vizsgálja a zöldborsó ültetvényben, hogy milyen kártevőkkel kell számolniuk;

Hogyan lehetséges a kórokozók, kártevők ellen védekezni?

A szántóföldi növényvédelem a növénytermesztés szerves része, a kettő egymás nélkül nem működik. A megfelelő agrotechnika nélkül nem megfelelő a növényvédelem.. Ez utóbbit nagyban befolyásolják az időjárási körülmények, így a védelem kitettsége is folyamatosan növekszik. Én ebben éltem le az életemet, nagyapám, apám, mindenki agrármérnök volt és emlékszem mondták, hogy jön a Tisza felől a vihar, tehát akkor is voltak ilyen típusú időjárási események, de nem ilyen szélsőségesek. A tapasztalat is az volt, hogy ez a Délalföldi régió ilyen 600 mm csapadékot minden évben kapott így, vagy úgy. Mostanra, pl. tavalyi évben 300 mm-re csökkent és az eloszlása rossz volt. Tavaly februárban és márciusban 200 mm zúdult le, valószínűleg úsztunk, belvízzel kellett megküzdenünk, utána viszont azzal is, hogy 60-70 napon át nem volt csapadék. Ha megnézzük az idei évet, éppen fordított a helyzet. Ezek a tényezők a növényvédelmet is befolyásolják, a gyomirtás nagyon fontos, amit nem tudtunk elvégezni tavaly őszi folyamán.

A bokrosodási folyamat kimaradt és sokkal gyengébb állományú növényvel indultunk a tavaszba, mint egy hagyományosan bokrosodott búza esetében. Így a növényeink veszélyeztetettebbek voltak, pl. az aszály nem csak a növényeinket fogta meg, hanem a vele járó gombabetegségeket is. A csapadéhiány miatt, levélteteggel nem találkoztunk, ami más körülmény között előfordult volna, a veszélye azonban fennállt. Kártevő oldalról viszont teljesen más a helyzet, ők az enyhe télen jobban áttelelnek, a fagy az, ami még gyéríti a kártevőket. Ez igazából nem történt meg, március végén olyan kártevőkkel is találkoztunk, a gabonában, majd később a kelő kukoricákban is, amelyek az utóbbi években nem voltak jellemzőek. Ha megjelenik, akkor megtörténik a pázás és egy hónapon belül számoljuk a kártételt, ez május elejére komoly gondot jelentett nekünk. Több, mint 1000 ha gabonánál azonnali védekezés kellett.

Ez azt jelenti, hogy fel vagytok rá készülve, nem pusztán szakmai tudással és háttérrel, hanem technológiailag is?

Igen, próbálunk mindent időben kiküszöbölni, de mondhatnám pl. a kapás kultúrák esetében, a drótféreg okozhat problémát, ami ellen szintén gyorsan kell védekezni. Az uniós előírások és szabályok miatt folyamatosan kivonásra kerülnek a hatóanyagok. Régebben 1300 hatóanyag is volt, amiből a növényvédők válogathattak, meríthettek és alkalmazhatták a készítményeket. Ez mostanra 300-350 körüli hatóanyagra csökkent, amit használhatunk. A neonikotinoid hatóanyag csoportból is alig-alig maradt meg, amely nagyon nehezen helyettesíthető. Ezek közül nagyon sokat csávázásra használtunk, ugye a csávázás az, amikor a mag felületére viszünk fel gombaölő szereket vagy rovarölő szert. Ebből adódóan úgy vetették el a gazdák a kukoricájukat, napraforgójukat és ez adott nekik 4-6 hetes védelmet. Ez kiváló volt a talajlakók és felszíni kártevők ellen. Pl. idén előjöttek a nagyobb testű, rágó bogarak, tehát karéjozó rágással eszik a kukoricát.

Lehet irtani? *Igen és meg is teszünk mindent, de a kezünkben lévő piretroid hatóanyagok, nem igazán hatásosak. A megoldás pedig nem a mi kezünkben, hanem Brüsszelben van, de bízunk abban, hogy a magyar agrárpolitika az érdekeinket tudja képviselni. Sajnos azonban a hatóanyagokkal kapcsolatos vizsgálatokat nem azok az országok végzik el, ahol probléma van. Pl. skandináv országok szakemberei dolgoznak ezen, akik ennek a súlyát nem érzik, a kártevők elleni napi küzdelmünket el sem tudják képzelni.*

A gabonánkat, a kenyereinket viszont meg kell védenünk, mert e nélkül nincs élet.

Kovács György a precíziós gazdálkodás előnyeivel és az elvárásokkal folytatta interjúját;

Több mint 40 év szakmai tapasztalattal, hogy látod, mi a megoldás, a kiszámíthatatlan időjárás okozta károknak hosszú távon milyen szerepük lehet az élelmiszer ellátásban?

A túlzott csapadékra a vízelvezetés a megoldás, két egyforma év azonban nincs. Nem lehet rá kellőképpen felkészülni, hiszen nem arról van szó, hogy valami bevált és akkor azt alkalmazom. Lásd az idei esztendő; féléves aszály után leszakad az ég, esik az eső és én most is azt mondom, hogy ez a csapadék, ami most hullott, ez nem sok, csak rosszkor és az eloszlás hiánya okoz igazán károkat és persze fejtörést is. Mivel nem sík a terület, ezért összefolyt a víz és azokon a területeken, ahol mély foltok vannak, ott nem 60 mm eső volt, hanem 160.

Egyáltalán fel lehet erre készülni; technikailag, technológiailag, finanszírozással?

A katasztrófákra nem lehet felkészülni! A mi térségünkben a szárazság ellen, öntözéssel lehet védekezni. A hirtelen nagy csapadékokkal nem nagyon lehet mit kezdeni, persze a megfelelő csatornázás, drénezés jelenthet megoldást.

Amit 1978-tól csináltunk folyamatosan, egészen 1992-ig és ez az egész cég területén végig ment mind öntözésben, mind pedig belvízrendezésben, talajjavításban, az sok változáson ment keresztül. A kárpótlásból származó földek, tehát sok kis terület beékelődött abba, amit mi megművelünk és sok esetben más területén kellene a vizet elvezetni, a csatornákat karban tartani, vagyis a szétszórt és tagolt területek sok mindent megakadályoznak. Az öntözésfejlesztést ez teljes mértékben megakadályozza, de remélhetően központilag, állami segítséggel lesz erre is majd megoldás, mert óriási szükség van rá. A precíziós gazdálkodás számos dolgot kínál, pl. a talajnedvességet meg lehet őrizni és még sorolhatnám, hogy mire jelentene megoldást, de ehhez az egész gépparkot, munkagépeket, erőgépeket le kellene cserélni és a szakképzett munkaerő is szükséges hozzá.

Vannak olyan gyakornokok, akikre később számítani lehet, hogyan lesz a munkaerő utánpótlása?

Megfelelő iskolai képzés szükséges ahhoz, hogy olyan szakemberek kerüljenek ki a munkaerő piacra, a mezőgazdaságba, akik rendelkeznek azzal a tudással, ami ezen a területen a berendezésekhez kell és, amit az ágazat igényel. Az elvárás összetett, hiszen olyan munkavégzésről van szó, ami eredményes kell, hogy legyen.

A digitalizációnak fontos szerepe van az agráriumban, amelynek szintén maga az ember ad értelmet. Ez mit és hogyan küszöbölhet ki?

Nyilván ezt is működtetni kell valakinek, de a területek széttagoltsága nem segíti ezt munkát. Amikor sok kis parcellát kell megművelni, akkor nagyon összetett és felelős munkáról

beszéliünk, nem elegendő maga a gép, az automatizálás. Már látszik ez, megvalósítható, de én úgy látom, hogy inkább mintaprojektekről van szó. Más az, ha 2000 hektár egybe van, ott sokkal egyszerűbb a korszerű technológiák használata.

Mindent összegezve, a szántóföldi gazdálkodásban, a változó és kiszámíthatatlan időjárás ellenére, mit tesz a cégcsoport annak érdekében, hogy fenntartsa és megőrizze, netán bővítse piaci szerepét?

A szántóföldi növények mindig a szabad ég alatt vannak, nincs tető a fejük fölött. Mindent befolyásol az időjárási körülmény, és ahogyan látjuk is, egyre szélsőségesebb. Ha az öntözéssel nem védekeznénk a szárazság ellen, akkor ez egyre nagyobb veszélyforrás és faktor is lenne, de nyilván nem tudunk mit tenni a jégesővel, ami teljesen tönkre teheti a termést. A földjeink 20%-át tudjuk öntözni, lehetne és kell is még másik 20%-ot fejleszteni, ahol megvannak ennek a lehetőségei. Egyéb területeken, különösen az alacsony aranykorona értékű földeken a befektetés megtérülésével komoly problémák adódnának és alacsony hozamok ott, ahol nem lehet termelni olyan növényeket, amelyekkel nagyobb eredmény realizálható, mivel a szikes területen a betakarítás is veszélyeztetve van. Ezekben a helyeken termeljük a napraforgót, a silókukoricát, a lucernát. Az eredményességünket a világpiaci árak is befolyásolják és valóban kihívást jelent számunkra az, hogy megtartsuk piaci szerepünket és lehetőség szerint fejlesszünk annak érdekében is, hogy a váratlan körülmények ne okozzanak tetemes veszteséget. Úgy gondolom, hogy a szántóföldi termesztés továbbra is meghatározó ágazata lesz a cégcsoportnak, és mint eddig is, kiveszi a részét az eredmény termelésében és a foglalkoztatásban. Lehetséges, hogy terület nagyságban egy keveset csökkeni fog, de annál intenzívebb termesztést kell folytatni, és abban is bízom, hogy a világban föl fog értékelődni ez az ágazat, hiszen a közeli és távoli jövőben az élelmiszerre nagy szükség lesz.

ÁRPÁD-AGRÁR ZRT.

SZENTES

Apponyi tér 12. 6601 Pf. 22.

www.arpad.hu, kozpont@arpad.hu

Tel.: +36 63 510 100, Fax: +36 63 311 812

Biztos vagyok abban, hogy az alapvető élelmiszerek, amelyek alapanyagai a szántóföldi növénytermesztésből származnak, hosszú távon nagyobb hangsúlyt kapnak, és megbecsülésben is részesülnek, hiszen csakis ez lehet a jövő!

Szerzők: **Both Ildikó**

Fotó: **Arany Sándor Gábor**

Kapcsolat: arpadmarketing@gmail.com;

gold.both@gmail.com;

www.arpad.hu

Budapest, 2019. június 5